Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Anita Isomaa

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiksi veronkantoon liittyviksi väliaikaiseksi säännöksiksi

Verojaosto on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausuntoa hallituksen esityksestä eräiksi veronkantoon liittyviksi väliaikaisiksi säännöksiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti veronkantolakia siten, että huojennettu maksujärjestely laajennettaisiin koskemaan alkuvuonna 2020 erääntyneitä jo suoritettuja arvonlisäveroja. Verohallinto palauttaisi verot verovelvolliselle ja verovelvollinen suorittaisi ne maksuohjelman mukaisesti Verohallinnolle. Lisäksi huojennettua maksujärjestelyä ja maksunlykkäystä tarkistettaisiin siten, että veron palautuksia ei käytettäisi niiden kohteena olevan veron suoritukseksi.

Lisäksi veronlisäyksestä ja viivekorosta annettua lakia muutettaisiin siten, että maksujärjestelyn tai maksunlykkäyksen kohteena olevalle verolle laskettava viivästys- ja viivekorko olisi nykyisellä korkotasolla kolme prosenttia.

Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen toimiin, joilla helpotetaan koronavirusepidemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilannetta.

EK kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleiset huomiot

EK katsoo, että esitys on perusteltu ja kannatettava ja että sillä voidaan edelleen helpottaa koronaepidemian vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten kassavirtaongelmia. ALV-laina mahdollistaa maksujärjestelyn takautuvan soveltamisen, joka on ollut mahdollista esimerkiksi Ruotsissa käyttöönotetussa mallissa.

Aika, jolta viivästys- tai viivekorko tulee maksettavaksi

Ehdotetun veronkantolain 43 a § 5 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitetulle maksujärjestelyn kohteena olevalle verolle lasketaan viivästyskorkoa veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n 2 momentin ja 5 e §:n 1 momentin mukaisesti. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan korko laskettaisiin veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n 2 momentin mukaisesti veron laissa säädettyä viimeistä maksupäivää seuraavasta päivästä veron suorittamispäivään.

Tämä johtaa viivästyskoron maksamiseen myös sellaiselta ajalta, jona vero on ollut maksettuna ja siten Verohallinnon hallussa ja käytettävissä, mikä ei voi olla sääntelyn tarkoituksena.

> Esimerkki: Yritys on alkuvuonna 2020 maksanut arvonlisäveroa eräpäivinä 13.1., 12.2. ja 12.3. yhteensä 50 000 euroa. Yritys hakee toukokuussa maksujärjestelypyynnöllä arvonlisäveroja palautettavaksi. Kesäkuussa Verohallinto hyväksyy maksujärjestelypyynnön ja palauttaa yritykselle 50 000 euroa. Maksujärjestelyn mukainen ensimmäinen maksuerä on syyskuussa. Säännöksen mukaan palautetulle verolle tulisi maksettavaksi 3 %:n viivästyskorko arvonlisäveron alkuperäisestä eräpäivästä alkaen. 12.3. eräpäivänä maksettu tammikuun 2020 arvonlisävero takaisinlainataan ja raha maksetaan yrityksen pankkitilille 15.6. Säännöksen sanamuodon mukaan korkoa maksetaan 12.3. alkaen, vaikka vero on ollut Verohallinnon hallussa ajalla 12.3.–15.6.

Säännös ei voi johtaa tilanteeseen, jossa viivästyskorkoa maksetaan myös ajalta, jona palautettava vero on ollut suoritettuna Verohallinnolle. Viivästyskoron tarkoitus on nimenomaan kompensoida Verohallinnolle maksun viivästystä ja sitä, ettei vero ole Verohallinnon käytettävissä, eikä kompensaatiota tule maksaa, jos vero on maksettu ajallaan. **Näin ollen koron laskentaa tulisi muuttaa siten, että korko laskettaisiin vasta siitä päivästä, kun palautus on verovelvollisen käytettävissä, veron suorittamispäivään saakka.**

Alennettu viivästys- ja viivekorko

EK katsoo, että viivästyskoron alentaminen edelleen neljästä prosentista kolmeen prosenttiin on tarpeellinen ja ehdottoman kannatettava toimi näissä poikkeusolosuhteissa.

Esityksen mukaan ehdotettua kolmen prosentin suuruista viivästyskorkoa voidaan pitää näissä olosuhteissa kohtuullisena korkoseuraamuksena maksuvaikeuksissa olevalle yritykselle, kun otetaan huomioon,

että maksujärjestelyn saaminen ei edellytä vakuuksia ja on helposti ja nopeasti toteutettavissa.

EK katsoo, että mahdollisuuksia laskea viivästyskorkoa edelleen nyt esitetystä 3 prosentista tai vaihtoehtoisesti mahdollisuuksia luopua koron perimisestä tilapäisesti jopa kokonaan tulisi selvittää edellä mainituista seikoista huolimatta, koska alempi korkokanta tukisi maksujärjestelyn tavoitteita. Esimerkiksi helmikuussa 2020 myönnettyjen yrityslainojen keskikorko on ollut 1,55 %[1]. On myös huomioitava, että yrityslainan korko on yritykselle tuloverotuksessa vähennyskelpoinen kulu, mitä Verohallinnolle maksettava viivästyskorko ei ole. Näin ollen Verohallinnolle maksettava korko on aina yritykselle tosiasiallisesti korkeampi kuin vastaavalla korolla oleva laina.

Lisäksi EK katsoo, että viivästyskoron alentamista tulisi harkita kaikissa tilanteissa, joissa korko tulee maksettavaksi riippumatta siitä, onko koron maksaja hakeutunut maksujärjestelyyn vai ei. Myös sellaisilla yrityksillä, jotka eivät näe tarvetta varsinaiselle maksujärjestelylle, voi olla tilapäisiä maksuvaikeuksia koronvirusepidemian vuoksi. Siksi esityksen laajentaminen olisi tältä osin perusteltua.

EK huomauttaa, että lakimuutosten lisäksi Verohallinnon tulisi käyttää joustavammin oikeuttaan poistaa viivästysseuraamukset tilanteissa, joissa yrityksen liikevaihto on olennaisesti alentunut. Lisäksi Verohallinnon tulisi nopeuttaa ja joustavoittaa ennakkoverojen palautusmenettelyä.

Palautusten kuittauksen estäminen

Esityksessä ehdotetaan, että palautuksia ei käytettäisi maksujärjestelyihin tai maksunlykkäyksiin kuuluvien verojen suoritukseksi, jos maksujärjestelyyn tai maksunlykkäykseen sovelletaan veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain väliaikaisen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaista alempaa viivekorkoa tai 5 e §:n mukaista alempaa viivästyskorkoa.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että verovelvollinen voisi pyytää Verohallinnolta, että huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvien verojen suoritukseksi käytetyt palautukset maksetaan verovelvolliselle. Mahdollisuus koskisi sellaisia palautuksia, jotka on käytetty huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvan verovelan suoritukseksi ennen palautusten käyttämisen estämistä koskevan lain voimaantuloa. Käytännössä palautuksen käyttäminen huojennettuun maksujärjestelyyn kuuluvalle verovelalle purettaisiin ja palautus maksettaisiin verovelvolliselle.

[1] https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/taulukot/rati-taulukot-fi/talletusten_ja_lainojen_korot_fi/

Kyseinen seikka on ollut merkittävä ongelma maksujärjestelyn ja palautusprosessien yhteensovittamisessa. Yritysten palautuksia on käytetty veroveloille huojennetusta maksujärjestelystä tai maksujärjestelypyynnöstä riippumatta. Maksujärjestelyä hakenut yritys voi olla vientiä harjoittava yritys, jolla myynti on kokonaan nollaverokannan alaista, mutta ostot ovat kaikki kotimaisia. Jos maksujärjestelyä hakenut yritys ei saa arvonlisäveroja takaisin käyttöönsä, tämä voi heikentää järjestelyn käytettävyyttä merkittävästi. Tätä säännöstä ei esitetty muutettavaksi viivästyskoron väliaikaista alentamista koskeneen hallituksen esityksen (HE 33/2020 vp) yhteydessä.

EK katsoo, että kyseinen muutos on ehdottoman tarpeellinen ja kannatettava, jotta huojennetun maksujärjestelyn tavoitteet voidaan ylipäätään saavuttaa. Esityksen mukaan huojennettua maksujärjestelyä pyytäneiden verovelvollisten saamia palautuksia käytettiin verovelkojen suoritukseksi 25.3.—30.4.2020 välisenä aikana yhteensä noin 3,5 miljoonaa euroa, mikä osoittaa, että kuittausta on tehty verotuskäytännössä.

Seuranta

Jos yritysten maksuvaikeudet pitkittyvät, tulee alennetun viivästyskoron soveltamisajan jatkamista harkita nyt esitetyn mukaisesta soveltamisajasta.